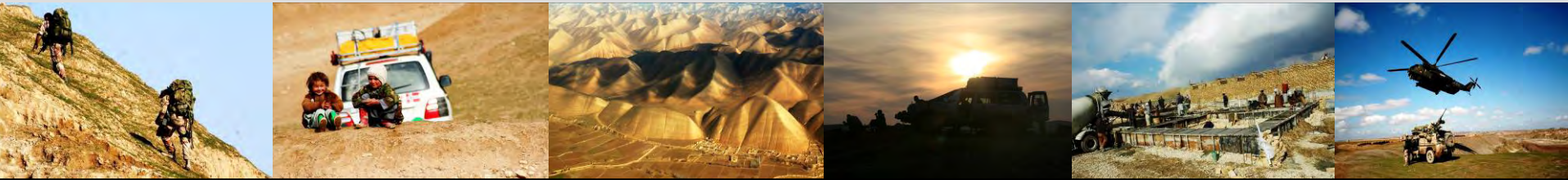

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Inntrykk fra Afghanistan

Sivile erfaringer som militærlege i felt...

Bjarte Askeland, Anestesilege, Major, Kirugisk Team, Meymaneh
Seksjonsoverlege Anestesi, Ortopedisk seksjon, Haukeland Universitessykehus

Er Norge i
krig...?

Vi har tenkt på både det ene og det andre i 75 år, ikke minst på **kjøleskap.**

 Sjåfør (15) smadret busskur Rb.no	 Ville du gitt 1,2 mill for dette? Namdalsavrae.no	 21 grader i vannet! sa.no	 Dagens premie: Nikon digitalkamera
---	--	--	---

Nettavisen

Innenriks

Verden

USA-valg 08

Skråblikk

Siste 48 timer

Sport

Fotball

Fotball-EM

Debatt

Bolig

Motor

Jobb

Din økonomi

Næringsliv NA24

IT og mobil

Spillmagasinet

Luksus

Side2

Yeye

Fotoalbum

Singel

Video

Været

nn.no Hva skjer?

Oslo kjører gratis musikkfest på lørdag

Sykkel, båt og tretrreters

EM i fotball starter på Konstraskjæret

Hvorfor ikke besøke Kongen, Dronningen og Bispen

Rudi Gard kjører Låvende Saker

VERDEN

Siste fra Nettavisen:

[Kan utløse stor-krig](#)[Nådeløs tysker](#)[Flere skoobranner på Østlandet](#)

annonse:

Vi har tenkt på både det ene og det andre i 75 år, ikke minst på **kjøleskap.**

SISTE VERDEN:

23.17 [Kan utløse stor-krig](#)19.33 [Kraftig jordskjelv i Hellas](#)11.39 [Gruvegangen eksploderte](#)08.09 [Knivdrepte sv](#)

DREPT: En norsk soldat ble drept torsdag da en veibombe rammet en Toyota Landcruiser nord i Afghanistan. Det var en krigshandling, men det betyr ikke at Norge er i krig, ifølge regjeringen. Foto: Scanpix

TIPS OSS

SEND SMS/MMS TIL **1930**

MER INFO

- Derfor er Norge ikke i krig

Her er årsaken til at regjeringen ikke vil si at Norge er i krig i Afghanistan.

Av [Lars Inge Staveland](#)

- Hvis regjeringen hadde sagt at Norge er i krig, så ville det ikke fått noen

folkerettslig betydning for soldatene, men det ville fått en rekke privat- og offentligrettslige konsekvenser, sier statssekretær i Utenriksdepartementet, Espen Barth Eide.

Både Jens Stoltenberg og finansminister Kristin Halvorsen har avvist at Norge formelt sett er i krig.

Les også: [Kristin benekter «krig»](#)

Det finnes en rekke lovbestemmelser som endres dersom Norges

Relaterte saker:

- [Kristin benekter «krig»](#)
- [Dro tirsdag - drept torsdag](#)
- [Statsministeren i sorg](#)
- [Raser mot Kristin](#)
- [SU raser mot regjeringen](#)

annonse:

Sterling har fått solstikk

65 000 billetter til

Reis juni, juli og august
Bestill senest 9. juni

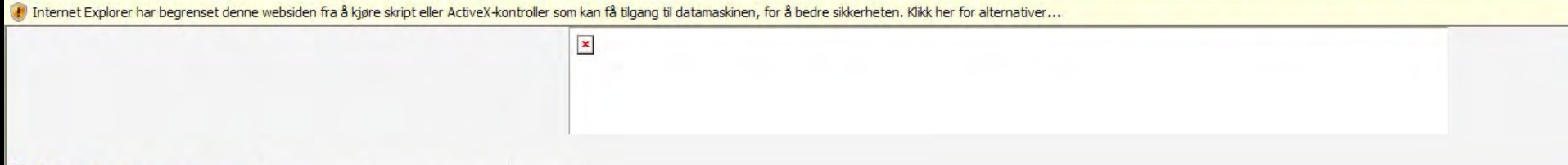
Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Er vi i krig likevel?

- Denne reportasjen ble laget etter at en IED gikk av og sprengte en tysk militær transport i Kabul i 2003

Enter search term
Submit Advanced

MILITARY

- Military**
- Introduction
- Systems
- Facilities
- Agencies
- Industry
- Operations
- Countries
- Hot Documents
- News
- Reports
- Policy
- Budget
- Congress
- Links

Afghanistan: Germany Says Three Soldiers Killed In Kabul Bomb Attack

Kabul, 7 June 2003 (RFE/RL) -- The German Defense Ministry in Berlin says a bomb attack in Kabul has killed at least three German soldiers belonging to the International Security Assistance Force (ISAF).

A ministry spokesman also said another 10 people were seriously injured in the attack, including Afghans, and a score of people suffered lesser injuries.

Kabul police say the bomb attack occurred as the bus was driving near the German military base located on the eastern outskirts of the city.

ISAF spokesman Paul Kolken said the bus was hit in "a deliberate attack from a passing car." Kabul police say early indications are that the bomb was placed in a taxi driven by a suicide bomber.

The 4,600-strong ISAF force is responsible for security in the Afghan capital and is currently under joint German-Dutch command.

Copyright (c) 2003. RFE/RL, Inc. Reprinted with the permission of [Radio Free Europe/Radio Liberty](#), 1201 Connecticut Ave., N.W. Washington DC 20036. [www.rferl.org](#)

- WMD
- Intelligence
- Homeland Security
- Space
- Public Eye

Er vi i krig likelevel?

- Denne reportasjen ble laget etter at en IED gikk av og sprengte en tysk militær transport i Kabul i 2003
- Utrolig nok ble kun 4 soldater drept i dette angrepet
- Likevel representerte angrepet en enorm belastning for sanitetstjenesten – ikke minst på det psykiske plan – ”bad for moral”
- ”Moderne” krigføring innebærer en annen virkelighet enn den vi kjenner fra tradisjonelle krigsfilmer
- Selvmordsbomber, bruk av veibomber (IED), bruk av det Røde Korset nærmest som blink, er eksempler på virkemidler brukt av en ”underlegen” fiende

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Geografi

Dagens Afghanistan

- Krigshandlinger og rapporter om IED er dessverre svært vanlig i Afghanistan, spesielt i Helmand, Kandahar og i Kabul, der Taliban har stor innflytelse
- De "norske" provinsene Faryab og Balkh, der Meymaneh og Mazar-e-Sharif ligger, har stort sett vært fredelige, men!
 - IED warning, IED og TIC synes økende
- Norske eller allierte militære tap er likevel sjeldne, men!
 - Nylig ble en Latvisk soldat drept i Meymaneh og to norske soldater skutt under et oppdrag i Faryab
 - For noen dager siden ble norske styrker beskytt fra langt hold
 - Tidligere sjef FOHK, viseadmiral Reksten gikk nylig ut i media og advarte mot økt fare for norske tap etter ad de norske styrkene har fått ansvar for en ny provins syd for Faryab der Taliban har et stort fotfeste
- Ingen ting tyder således på at Taliban er på vikende front

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Andre utfordringer

- Hjelpeløse i sin rolle Side2
- Gledestårer i Porsche NA24
- Gjerrigmark må kjøpe 124.000 roser NA24
- Bildene du ikke får se (her får du!) Side2
- Joda, vi hadde på kjettinger... Firda.no

- Nettavisen
- Innenriks
- Verden
- Skråblikk
- Siste 48 timer
- Sport
- Fotball
- Din økonomi
- Næringsliv NA24
- IT og spill
- Spillmagasinet
- Fri
- Gi oss din mening
- Side2
- Yeye
- Play
- TV 2 Sumo
- TV2.no

VERDEN

Europeiske narkopenger finansierer Taliban

Foto:

(AP/Scanpix)

Siste fra Nettavisen:

Norske Skog stenger på Follum

Møkkaveier gjør Norge til turist-taper

LIVE: AC Milan - Arsenal

Stadig mer av inntektene fra heroinsalg i Europa havner i lomma på Taliban-lederne i Afghanistan.

Relaterte saker:
- Kriasherrerne har makten
Taliban vil bombe mobilmaster

I Europa synker heroinsprisene, og i deler av Afghanistan øker produksjonen. Over 90 prosent av verdens opiumsvalmuer blir produsert i landet, og ifølge [EUs siste narkotikarapport](#) forsyner landet nå Europa med det aller meste av råstoffet for heroinproduksjon.

Nå får Taliban får stadig større kontroll med produksjonen, og inntektene finansierer kamper med Nato. Det betyr i praksis at det illegale markedet i europeiske Nato-land er med på å finansiere kamper mot Nato i Afghanistan.

Leder for FNs kontor for bekjemping av narkotika og internasjonal kriminalitet (UNOCD), Antonio Maria Costa, er bekymret over utviklingen.

Opprørerne tjener

- Det største problemet vi står overfor nå er samvirkingen mellom valmuedyrking og opprøret. Opiumsbondene får beskyttelse og opprørerne får inntekter gjennom opiumsproduksjon, sier Costa til Nettavisen. Siste uke var han i Norge for å ha samtaler med regjeringen om narkotikabekjempelsen i Afghanistan.

NETTAVISEN
NA24

DU ER VIKTIG FOR OSS!
KLIKK HER
REGISTRER DEG I VÅRT LESERPANEL OG SI DIN MENING!

- hn.no Hva skjer?
- 14. - 16. mars Sterke navn til Park Attack i Hemsedal
- Foto eller maleri
- 01.03 Sweet Rumble
- Vinterfestivalen i Narvik starter lørdag
- 05.03-12.03 Mysteryspill i Stavanger
- Se full oversikt

Fra Nettavisen:

Frivillighet gir dårlig samvitthet

Møt andre single i kveld

Avslører hvilken type du er

Forbrukslån 5-250.000,-
100% på 12år 11,3% eff.
Inkl. 950,- Etabl. 40 Mnd. gebyr
Betalte pr. mnd. 1.240,-

123finans.no

LÅN
Klikk her
www.123finans.no

SISTE VERDEN:

STYRER 30 PROSENT: Han er Afghanistans president. Men kontrollen over hans eget land begrenser seg til under en tredel av landområdet. (Michel Euler/Ap/Scanpix)

TIPS OSS SEND SMS/MMS TIL 1930 MER INFO

- Krigsherrene har makten

President Hamid Karzai kontrollerer nå under 30 prosent av Afghanistan, ifølge amerikansk etterretningssjef.

Av [Lars Inge Staveland](#) Taliban-bevegelsen kontrollerer på sin side rundt 10 prosent av landet, mens resten av landet er kontrollert av forskjellige krigsherrer.

Tallene ble fremlagt for en amerikansk senatskomité av Michael McConnell, direktør for nasjonal etterretning.

Krigsherrer styrer over halvparten

Det har lenge vært klart at det er krigsherrer som sitter med den reelle makten i Afghanistan, og at Taliban kontrollerer store deler av Sør-Afghanistan.

Det er imidlertid sjelden at Karzais svake posisjon blir tallfestet.

Under høringen i senatet kom det også fram at kampene mot al-Qaida og Taliban i de urolige grenseområdene mot Pakistan ikke har gitt store resultater.

- Grensa er fristed for terror

Årsaken er at verken pakistanske eller afghanske styrker er utstyrt eller trent til å gjenopprette orden.

- Pakistanske militæroperasjoner i regionen har ikke ødelagt al-Qaidas posisjon fundamentalt. Stammeområdet er stort sett uregjerlig og vil også i framtida kunne være et fristed for al-Qaida, Taliban og andre former for regional ekstremisme, sa general Michael Maples, direktør for etterretning i det amerikanske forsvaret.

NETTAVISEN
NA24

DU ER
 VIKTIG FOR OSS!
KLIKK HER
 REGISTRER DEG
 I VÅRT LESERPANEL
 OG SI DIN MENING!

Er fred mulig?

- Narkotikaproduksjon og mafiavirksomhet fra krigsherrenes side representerer en parallell maktstruktur og økonomi, ofte i direkte konflikt med hva de Afghanske myndigheter representerer!
- Frustrasjon og forvirring hos den afghanske befolkningen er derfor et problem

Norges militære rolle

- Mens Danmark har vært involvert i det urolige Sør-Afghanistan og mistet mange soldater, har Norge vært engasjert i Kabul og RC Nord
- Norske styrker har derfor i liten grad vært involvert i direkte krigshandlinger – med unntak av enkelthendelser
- Likevel har Norge mistet flere soldater i IED anslag og troppene har vært utsatt for ild ved flere anledninger
- Mange ganger har det vært ren "griseflaks" at ikke liv har gått tapt – kfr. begrepet "Gud er norsk"
- Faryab er nylig slått sammen med Gwormach – en svært urolig provins med høy Talibaninnflytelse, noe som vil øke belastningen på de norske styrkene
- Presset på Norge for å delta også i syd har vært og er økende
- Samlet gir dette en fare for et betydelig økt press på det norske militære bidraget i Afghanistan!

- **KAIA (Kabul International Airport)**
 - En sykepleier til støtte for det norske bidraget på KAIA – transport, logistikk
 - Spesialstyrker
- **Mazaar-e-Sharif**
 - Role 1 legekontor, veterinær, farmasøyt
 - Samarbeid med tysk Role 3 (2+) sykehus
 - Tidligere QRF (Quick Reaction Force) er nå flyttet til Meymaneh (Task Unit)

• Meymaneh

- MESU (Military Evacuation and Surgical Unit)
- Role 1 legekantor
 - Almennlege, sykepleier, medicer, evakueringslag, militære ambulanser (Toyota og MB)
 - Farmasøyt, apotek og tannlege, samt sykestue for 4-8 pasienter
- Kirurgisk team
 - Kirurg, anestesilege, anesthesisykepleier, to operasjonssykepleiere
 - Operasjonsstue, ICU, Emergency room, røntgen, I-stat blodgass og lab
 - Bra utstyrt for å gjennomføre hemostatisk nødkirurgi og intensivbehandling på en til to kritisk skadde pasienter fram til medevac er mulig
- Task Unit med mobil hjelpeplass og pansrede evakueringskjøretøy (SISU)
 - Lege, anesthesisykepleier og medics
- Medevac
 - NAD – Norwegian Aeromedical Deployment
 - 3 Bell helikoptre, hvorav ett Medevac, ett støtte og ett backup som kan gjøre pasienttransport til MeS
 - Tyske CH 34 helikoptre som kan transportere flere skadde samtidig
 - Tyske C 160 som er i stand til å gjennomføre masseevakuering

men det er langt.....

Fra Haukeland...

...til Meymaneh

Deployment

Hindukush

PRT Meymaneh

- Hva omfatter tjenesten?
 - Kontinuerlig beredskap
 - Øvelser
 - Behandling av skader på eget personell og lokale arbeidere
 - Skarpe oppdrag – krigshandlinger
 - Møte med det Afghanske helsevesenet
 - Besøk på lokalsykehuset – deltakelse på operasjonsavdelingen – opplæring av lokalt personell - Anestesiprojektet
 - Fritid – velferd – trening – kjedsomhet (?)
 - Erfaringer og refleksjoner

- 24 timer/7 dager
- Alkoholforbud
- Kanskje like bra?
- Høres dette kjedelig ut...?
- Kjedsomhet er en utfordring som motvirkes av en rekke forhold

- Øvelser i samarbeid med ulike enheter i leiren og allierte samarbeidspartnere
 - ”Stand to”
 - Medevac
 - Masseskade
 - Mottak og behandling av markør med planlagt evakuering etter stabilisering
 - Innkalling til tapping av ”levende blodbank”

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Skader og krig

- Relativt sjelden med større skader eller ulykker – yrkesskader hos lokale arbeidere forekommer oftere enn ønskelig – lite fokus på sikkerhet

Anestesiutstyr

- Anestesiutstyr – Felt
 - Knut Ole Sundnes "apparatet"
 - Delvis "hjemmelaget" Dameca apparat
 - Går av seg selv
 - Trenger ikke strøm
 - Trenger ikke komprimerte gasser
 - Bruker "Trough over" system som trekker friskluft fra atmosfæren
 - Dersom strøm: Luftkompressor (type Clahs Olsson, med filter) som genererer komprimert luft til ventilator og friskgassflow
 - Universalfordamper til Halotan og Isofluran, evt eter!
 - Oksygenkonsentrator av type "KOLS" som genererer opp til 5 liter oksygen i minuttet med 96-98 %

- 1 utgangspunktet samme utstyr
- 2 anesthesiapparat
- 2 kompressorer
- 3 oksygenkonsentratorer
- Ingen respiratorer
- 3 operasjonsstuer
- 1 million mennesker i nedslagsfeltet

Skarpe hendelser

- Flere militære operasjoner i perioden
 - Harekatiolo (Militær - angrep)
 - Charlie (Human Aid)
 - Karez (Militær - angrep)
- Enkelte TIC (troops in contact) med norsk personell involvert – heldigvis få norske skader
- En del skader hos ANA/ANP – ofte behandlet på sykehuset i Meymaneh, men ISAF har ansvar for å assistere ved behov
- Skadepanoramaet omfatter
 - Skuddskader
 - IED
 - Trafikkulykker

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Angrep mot ANP
4 skadde 21. august 2008

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

TIC oktober 2008

Mistenkt Talibansoldat – Skadet i
IED

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

TIC 27. nov 08

Angrep mot ANA i Gwormach – 11
døde, 22 skadde, 2 pasienter medevac
til Mey – splintskader i hals og
skuddskade i skulder

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Møtet med det Afghanske helsevesenet

Anestesiprojektet

- Besøkene på sykehuset i Meymaneh ble et sjokkartet møte med en mangel på ressurser
- Vanskelig å akseptere høy morbiditet og høy mortalitet som en del av hverdagen
- Møtet med det Afghanske helsevesenet representerte ”voksenopplæring” for helsepersonell som er vant til nærmest ubegrensede ressurser fra vesten
- Imponerende høy grad av omsorg og evne til improvisasjon hos et personale med få hjelpemidler
- Tankevekkende høy aksept både i befolkningen og på sykehuset for at mulighetene er begrensede og at sykdommer og skader ofte ender med døden

Zaragara - piken i brønnen

- 11 år gammel pike fra en fattig landsby i Almar
- Skulle hente vann til familien
- Usikret brønn – is langs kanten
- Falt 20 til 30 meter
- Pådro seg kritiske skader
- Hentet opp ved hjelp av tau bundet til et annet barn
- Ble lagt til side i hytten, på jordgulvet, mellom hunder, sauer og høns, for å dø
- Oppdaget av et tilfeldig Norsk-Latvisk MOT team som gav førstehjelp og økonomisk bistand til transport til Meymaneh

- Primært operert på Meymaneh sykehus med thoraxdrenasje og laparotomi for leverrift
- Gipsbehandlet åpen fractur i høyre crus
- "Funnet" av undertegnede ved besøk, septisk med sirkulatorisk og respiratorisk påvirkning
- Diskutert med den militære ledelsen og besluttet å gjøre inngrepet i leir
- Ekstern fiksasjon, debridement, skylt og vacbehandlet
- Sendt til Mazar-e-Sharif for videre behandling
- CT i Mazar-e-Sharif påviste 2 ustabile columnafracturer og traumatisk partiell aortaruptur
- Dømt til døden og returnert til Meymaneh....
- Men jenta viste sterk livskraft – vi ville ikke gi opp!

- En rekke sårstell, tre operasjoner og to polikliniske kontroller senere lever jenta, med to føtter, uten pareser
- Både militært og sivilt personell har følt det givende å få delta i behandlingen av denne lille representanten for det sivile Afghanistan
- Vi har mottatt svært positive tilbakemeldinger på innsatsen fra mange hold
- Samtidig er det viktig å se denne enkeltsaken i relasjon til de store problemene i det afghanske helsevesenet
- Det er diskutabelt om det er etisk og moralsk akseptabelt å velge ut enkeltskjebner i et samfunn med så lite ressurser – det har vi fått kritikk for
- Hvilken effekt har dette i et mer langsiktig perspektiv?
- Likevel må man ikke glemme enkeltskjebnene og den positive effekt det har å vise humanitet i en militær setting

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Men vi kom i VGG!

**Slik ble den
afghanske
jenta**

REDDET

Kjøp på papir

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Har man lært noe...?

Provincial Reconstruction Team
Meymaneh Afghanistan

PRT MEY

Afghanistan

- Uhyre fattig – et av verdens absolutt fattigste land
- Uhyre farlig – innehar en tvilsom 137. plass på listen over verdens farligste land, kun ”slått” av Sudan, Somalia og Irak
- Et stolt folk med mange velutdannede og veltilpassede mennesker – gjestmilde og imøtekommande
- En kultur med eldgamle tradisjoner
- En nasjon som aldri har vært hærtatt av noen fremmed makt – mange har prøvd
- Et land med mektige fjellkjeder – over 7000 meter høye
- Et land bitende vinterkulde og ubønnhørlig sommervarme
- Intet ferieparadis
- Likevel.....

Et land å huske

- Det har blitt vanskeligere å klage over bagateller....
- Selvfølgeligheter – som frihet, trygghet, økonomisk uavhengighet, varme klær, mat og vann – føles ikke like selvfølgelige...
- En slik reise gir anledning til å se det norske helsevesenet i perspektiv – til å reflektere...
- ...og kan endog friste til gjentakelse...

Takk for
oppmerksomhete
n